

Òpera en tres actes

Llibret:

Benjamin Britten y Peter Pears

Música:

Benjamin Britten

Estrena:

11 juny 1960, Aldeburgh

Personatges:

Oberon

Titània

Cobweb (Teranyina)

Peaseblossom (Flor de Pèsol)

Mustardseed (Gra de Mostassa)

Moth (Arna)

Teseu

Hipòlita

Hèrmia

Lisandre

Demetri

Helena

Bottom (Culera)

Quince (Codonyat)

Flute (Flautí)

Snug (Condret)

Snout (Musell)

Starveling (Panxabuit)

Puck

ACTE PRIMER

Introducció

El bosc. El crepuscle s'intensifica. Entren les Fades, el primer grup amb Teranyina i Gra de Mostassa, el segon grup amb Pèsol i Arna)

FADES

Per muntanyes i per valls,
entre arbustos i esbarzers,
pels horts i pels carrers,
entre el foc i els elements,
vague més lleugera,
que la lluna per la seua esfera;
serviré a la fada reina,
ruixaré amb gotes la seua herba.

QUATRE FADES

Les primules seran les convidades,
s'apreciarà en les teles daurades
que els robins que duen no són taques,
sinó les pigues de les fades.

TOTES LES FADES

Hem de cercar
gotes de rosada fresques
perquè tinguen les primules
arracades en les orelles.
(Puck apareix de sobte)

PUCK

(cridant):
Com va, esperits?
(les Fades es dispersen)

FADES

O confonc molt
la teua forma i figura,
o tu ets aquell brivall follet,
bergant i pillet
a qui Robin Goodfellow anomenen:
No ets tu qui espanta
les xicotes del voltant,
qui descrema la llet
i de tant en tant
treballa en el molí
fent improductiu l'esforç de la mestressa;
i qui mai no deixa
que fermente la cervesa;
qui confon els viatgers nocturns
i se'n riu de la seua feblesa?
Si fas les seves tasques,
bona fortuna tindran:
Aquells que t'anomenen
donyet i dolç Puck.

PUCK

Obriu pas, fades!
Ací arriba Oberon.

FADES

I també la nostra senyora

TERANYINA

Tant de bo marxés ell!

*Entren lentament Oberon i Titània amb els seus escortes;
cadascú per un costat.*

FADES

Oberon està colèric i feroç,
perquè ella té de patge
un encantador xicot,
que a un rei indi li va furтар;
i el gelós Oberon
el xic li vol arrabassar.

OBERON

Sota la llum de la lluna,
orgullosa Titània.

TITÀNIA

Sota la llum de la lluna,
gelós Oberon!
Fades, fora d'ací:
He promés que abandonaria
el seu llit i la seua companyia.
(les Fades s'amaguen)

OBERON, TITÀNIA

Per aquesta raó els vents
han xuclat dels mars
les boires malaltieses.
Per aquesta raó el bou
ha arrossegat
en va el seu jou;
la cleda buida està
en el camp inundat,
i els corbs s'acarnissen
amb el bestiar empestat.

Trastocades són les estacions:
la primavera, l'estiu,
la paridora tardor,
i l'hivern enfurit,
les seves lliurees s'han intercanviat,
i el món, confós
pel seu desbordament,
cap d'elles pot identificar;
aquesta progènie de mals
procedeix de la nostra discòrdia,
de la nostra dissensió;
de tots aquestos mals
nosaltres en som progenitors.

OBERON

Esmena-ho, doncs,
està al teu abast:
Jo només et demane
un xicot robat,
perquè siga el meu criat.

TITÀNIA

Deixa en pau el teu cor:
Ni amb tot el regne de les fades
podries pagar-me l'infant.
Sa mare fou devota
de la meua ordre:
Però, sent ella mortal,
en parir-lo va faltar;
i per fidelitat a ella
mai me n'he de separar.

OBERON

Dóna'm el xicot
i amb tu ens quedarem.

TITÀNIA

Ni per tot el teu regne de fades.
Fades, marxem!

(Titània ix amb el seu seguici)

OBERON

Molt bé, vés fent camí;
no eixiràs d'aquest bosc
fins que et turmente per aquesta injúria.
Apropa't, gentil Puck.

(Puck s'apropa a Oberon)

Recordes una herba
que una vegada et vaig mostrar,
amb l'essència de la qual,
sobre parpelles dorments vessada,
a homes i dones enamoraria
de la primera criatura albirada?
Ja fos aquesta un lleó o un ós,
un llop o un bou,
un mico tafaner
o un simi manifasser.
Porta'm aquesta herba
i torna ací de nou,
abans que el Leviatan
una llegua pugui nadar.

PUCK

Li posaré un cintó
a la terra
en quaranta minuts.
(se'n va volant)

OBERON

Un cop el suc a la mà,
espiaré Titània
quan estiga adormida,
i vessaré el líquid
en els seus ulls;
eliminaré l'encanteri
de la seua vista
quan el seu patge em pertanyi.
(Oberon desapareix. Entren Lisandre i Hèrmia)

LISANDRE

Com va, amor meu?
Per què tens les galtes tan pàl·lides?
Quin atzar fa que eixes roses
es marcesquen tan de pressa?

HÈRMIA

Serà per falta de pluja,
la qual podria concedir-los
amb la tempestat del meus ulls.

LISANDRE

Pobre de mi!
Per tot el que he llegit i escoltat,
ja fos una història o un relat,
el camí del vertader amor
mai ha avançat amb facilitat;
i sovint en sang ha acabat.

HÈRMIA, LISANDRE

Oh turment!
Massa alta per ser embagada tan baix.
O mal empeltada
pel que fa a les edats.
Oh rancor!
Massa vell per unir-se a la joventut.
O potser depengué
de l'elecció dels amics.
Oh infern!
Escollir l'amor amb ulls aliens.
Els vertaders enamorats,
tal i com postula la llei del destí,
sempre han sigut desventurats.

HÈRMIA

Mostrem-los, doncs,
la perseverança del nostre amor.

LISANDRE

Bon argument.
Escolta'm, doncs, Hèrmia.
Tinc una tia vídua,
acabalada i de rentes opulentes,
que no té cap fill;
sa casa està d'Atenes
separada per set llegües.
I m'estima com a fill únic.
Allà, dolça Hèrmia,
és on t'esposaré,
en aquell lloc on
la dura llei atenesa,
que t'obliga a casar-te
amb Demetri,
agafar-nos mai podrà.

Si és així que m'estimes,
allà aniré amb tu.

HÈRMIA

Estimat Lisandre meu!
Si tu m'estimes,
a tu m'aclame,
per l'arc més fort de Cupido.

LISANDRE

A tu m'aclame,
per la seua millor sageta
amb punta daurada.

HÈRMIA, LISANDRE

A tu m'aclame
per la candor
dels coloms de Venus,
per allò que les ànimes teixeix
i l'amor exigeix,
i pel foc que cremà
la reina de Cartago
quan veié el fal·laç troià
fer-se a la mar;
per tots els juraments
que mai l'home haja violat,
els quals en són més
que els que les dones han fet.
Ho jure, ho jure...
(tots dos ixen lentament. Apareix Oberon)

OBERON

Ja fos aquesta un lleó o un ós,
un llop o un bou,
un mico tafaner
o un simi manífasser.
Però, qui ve per allí?
Com que sóc invisible,
atendré la seua conversa.
(*entra Demetri i Helena el persegueix*)

DEMETRI

Jo no t'estime,
per tant no em perseguesques.
On són Lisandre i la dolça Hèrmia?
A ell el mataré,
ella em mata a mi.
Tu m'has contat
que a aquest bosc han escapat;
i ací sóc jo,
desesperat en aquest bosc,
perquè no trobe la meua Hèrmia.
Així que ves-te'n d'ací
i no em tornes a perseguir.

HELENA

Tu m'atreus
amb el teu dur cor de diamant;
atura el teu poder d'atracció
i ja no tindrè forces
per seguir-te mai més.

DEMETRI

Et seduesc jo a tu?
Et parle amb tendresa?
No és veritat
que amb tota franquesa
et dic que no t'estime i que mai t'estimaré?

HELENA

És per això que encara t'estime més.
Jo sóc la teua gossa, Demetri,
i com més em pegues,
més t'afalagaré;
tracta'm com a gossa teua,
pega'm, colpeja'm,
menysprea'm, rebutja'm;
només dóna'm permís,
tan indigna com jo sóc,
per poder-te seguir.

DEMETRI

No inflames tant
l'odi de la meua ànima;
car em pose malalt
en veure't la cara.

HELENA

I jo em pose malalta
si no veig la teua cara.

DEMETRI

De tu fugiré
i m'amagaré entre els matolls,
i et deixaré a la mercé
de les bèsties salvatges.
(*se'n va*)

HELENA

(Corrent)

Et seguiré
i de l'infern en faré un cel
per morir entre les mans
de qui jo estime tant.

OBERON

Adéu nimfa!

Abans que isca d'aquesta verdor,
tu li hauràs de fugir
i ell cercarà el teu amor.

(Puck entra volant)

Benvingut, rodamón!
Portes la flor al damunt?

*(Puck li dona la flor a Oberon
i s'ajeu als seus peus)*

Conec una riba
on neix el silvestre timó,
on creix la violeta i la prímula,
envoltades per fullam
amb exquisit xuclamel,
amb dolces roses almescades
i roses englantines:

Allà és on dorm Titània
a certes hores de la nit,
per aquestes flors bressolada
entre danses i delit.

Allà on la serpentina
muda la seua esmaltada pell,
amb amplària suficient
per abrigar una fada.

I amb aquest suc
ruixaré els seus ulls,
i li ompliré el cap
amb visions fatals.
Pren-ne una mica
i busca per tot el bosc
una dolça atenesa enamorada
d'un desdenyós xicot.
Unta-li el ulls
i assegura't que veja,
només desperte,
la cara de la donzella.
A l'home se'l reconeix
per les vestimentes ateneses
amb les quals es vesteix.
*(desapareixen. Sis artesans
entren cautelosament)*

CODONYAT

Ja som tota la companyia ací?

TOTS

Sí, sí!

CULERA

Serà millor que els crides
un per un, segons apareixen al text.

FLAUTÍ

Primer, bon Pere Codonyat,
digues de què tracta la funció.

CODONYAT

Per Déu! La nostra obra és
"La molt lamentable comèdia
i mort cruel
de Píram i Tisbe".

TOTS

De Píram i Tisbe!

CULERA

Una peça molt bona
i força divertida, a bona fe.
Ara, bon Pere Codonyat,
crida els teus actors
per ordre d'aparició.
Senyors, als seus llocs.

CODONYAT

Contesteu quan us cride.
Nicolau Culera, el teixidor.

CULERA

Preparat.
Digues el paper que em toca,
i endavant.

CODONYAT

Tu, Nicolau Culera,
faràs de Píram.

CULERA

Què és Píram?
Un amant o un tirà?

CODONYAT

Un home que es mata,
cavallerosament, per amor.

CULERA

El meu caràcter és més propi d'un tirà:
Podria fer d'Hèrcules meravellosament,
o qualsevol paper de gat ploraner
per fer-ho tot trossos,
àdhuc irades roques;
com roca que retruca i trenca
el cadenat de les portes dels càrcers,
com el carro radiant d'Apol·lo
que arriba rabent
i esgarrifa el foll Fat.
Ha sigut imponent!
Ara cita
la resta dels actors.

CODONYAT

Francesc Flautí,
el reparador de manxes.

CULERA

Això és cosa d'Hèrcules,
cosa de tirans;
un amant és més apocat.

FLAUTÍ

Ací, Pere Codonyat.

CODONYAT

Flautí, tu has de fer de Tisbe.

FLAUTÍ

Què és Tisbe?
Un cavaller errant?

CODONYAT

És la donzella a qui Píram
ha d'estimar.

FLAUTÍ

No, ni parlar-ne,
no em faces fer de dona;
m'estic deixant barba.

CODONYAT

Això no importa,
duràs una màscara
i podràs parlar
tan agut com voldràs.

CULERA

Si em puc tapar la cara,
deixa'm fer de Tisbe també.
Parlaré
amb una veu monstruosament fina.
Tisbeta, Tisbeta: "Oh, Píram,
estimat amor meu! La teua Tisbe estimada,
la teua dama estimada!"

CODONYAT

No, no; tu faràs de Píram;
i tu, Flautí, de Tisbe.

CULERA

Doncs bé, endavant.

FLAUTÍ

(assajant ell sol)
"Oh, Píram, estimat amor meu!
La teua Tisbe estimada, la teua dama estimada..."

CODONYAT

Robert Panxabuit, el teixidor.

PANXABUIT

Ací, Pere Codonyat.

CODONYAT

Robert Panxabuit,
tu seràs la mare de Tisbe.
Tomàs Musell, el calderer.

MUSELL

Ací, Pere Codonyat.

CODONYAT

Tu, el pare de Píram;
jo, faré de pare de Tisbe;
Condret, l'ebenista;
tu, seràs el lleó;
i, em sembla,
que ja està l'obra repartida.

CONDRET

Tens escrit el paper del lleó?
Si és així, dóna-me'l,
que jo apreng lentament.

CODONYAT

Pots improvisar-lo,
ja que només has de rugir.

CULERA

Deixa'm fer també de lleó.
Rugiré de manera que
es complaguen els cors del homes;
rugiré de manera que
el duc haja de dir:
"Que rugesca de nou,
que torne a rugir!"

FLAUTÍ

Seria tan terrorífic
que espantaries la duquessa,
i les dames,
tremolarien de por;
i això ens podria costar la força.

**CODONYAT, PANXABUIT,
MUSELL, CONDRET**

Ens costaria la força,
a cada fill de mare.

FLAUTÍ.

A cada fill de mare!

CULERA

Aclariré la meua veu
i rugiré tan suaument
com un colomí.
Us rugiré com si fos
un rossinyol.

CODONYAT

Només faràs el paper de Píram;
doncs Píram és un home de bell rostre,
un home, pròpiament dit,
d'aquells que llueixen;
el més gentil entre els gentils;
així que per força,
tu faràs de Píram.

CULERA

Bé, me'n faré càrrec.
(satisfacció general)

CODONYAT

En fi, senyors,
ací estan els vostres papers;
us pregue,
us demane i desitge
que els hàgeu après demà a la nit;
allí mateix assajarem d'hora.

CULERA

Ens reunirem
i allí mateix assajarem
de la manera més obscena i esforçada.
Treballeu; memoritzeu: Adéu-siau!

CODONYAT

En el roure del duc
ens trobarem.

TOTS

Adéu-siau!
(ixen. *Entren Lisandre i Hèrmia*)

LISANDRE

Dolç amor, t'esvaeixes
de tant errar per l'espessor;
i si t'he de ser sincer,
m'he perdut en el sender.
Reposem ací, Hèrmia,
si et sembla bé,
i expectarem
la calidesa d'un nou dia.

HÈRMIA

Que així siga, Lisandre;
procura't un jaç;
que jo en aquest marge
recolzaré el meu cap.

LISANDRE

El mateix gesp
de coixí ens servirà;
un cor, un cau,
una fidelitat, dos enamorats.

HÈRMIA

No, bon Lisandre;
ma vida, mon delit,
ajeu-te encara més lluny,
no a la vora del meu llit.
Estigues lluny per ara,
i bona nit, dolç amic;
que el teu amor romanga
fins que els dies siguen nit!

LISANDRE, HÈRMIA

Amén per tan dolça pregària,
ho dic en veritat;
que s'acabe la meua vida
quan ho faça la fidelitat!
(*s'adormen. Entra Puck*)

PUCK

Pel bosc he vagat,
però cap atenés he trobat
a qui pogués untar els ulls
amb el poder d'aquesta flor
per fer florir l'amor.
Nit i silenci.
Qui tenim ací?
(*s'apropa a Lisandre mentre dorm*)
Vestidures ateneses porta a sobre;
ell deu ser,
com va dir el meu senyor,
qui menyspreà la donzella atenesa.
(*Esprem el suc sobre els ulls de Lisandre*)
Ingrat, ara posaré als teus ulls
tot el poder d'aquest embruix.
Desperta't quan jo no estiga,
que a mi Oberon m'espera. (*Puck ix*)

HÈRMIA

(Somiant)

Amén per tan dolça pregària,
ho dic en veritat.

(Helena i Demetri entren corrent)

HELENA

Atura't, encara que em mates,
dolç Demetri!

DEMETRI

T'exigesc que te'n vages,
i no m'assetges d'aquesta manera

HELENA

Ah, em deixaràs sola en la foscor?
No, per favor.

DEMETRI

Queda't pel teu compte:
Me n'aniré tot sol.
(ix corrent)

HELENA

(seguint-lo)

Ai, he perdut l'alé
en aquesta amorosa caça!
Com més li suplique,
més caic en desgràcia.
Joiosa és Hèrmia
allà on estiga,
car té els ulls bonics
i és més atractiva.

En canvi jo, lletja com un ós,
car les bèsties amb què em creue,
en veure'm,
fugen amb aprensió.

(veu Lisandre)

Però, qui jau ací?

Lisandre, en el sòl!

Mort o adormit?

No es veu sang ni ferida.

Lisandre, si estàs en vida,

desperta't, bon senyor.

LISANDRE

(despertant)

Pel teu dolç amor

creuaria el foc corrent.

Oh, Helena Transparent!

La naturalesa mostra destresa

i em deixa, a través del teu pit,
veure't el cor.

On és Demetri?

Oh, paraula apropiada

és aquest vil nom

per al màrtir de la meua espasa!

HELENA

No digues això, Lisandre,
no ho digues.

Què importa si estima la teua Hèrmia?

Què importa, digues?

Amb tot, Hèrmia t'estima;

llavors estigues content.

LISANDRE

No estic content amb Hèrmia!
Em pesen les tedioses hores
que he passat amb ella.
No estime Hèrmia, sinó Helena.
Qui, per un colom,
un corb no canviaria?

HELENA

Per què he nascut jo
per a tan pungent burla?
Quan he merescut jo
aquesta menyspreança?
A fe que m'escarneixes,
i tant que ho fas,
cortejant-me d'aquest mode
tan altiu i arrogant
Et dic adéu abans de confessar
(*Se'n va corrent*)
que et creia cavaller
de dolça amabilitat.

LISANDRE

Ella no ha vist Hèrmia.
Hèrmia dorm allà;
i mai més tornaràs
a apropar-te a Lisandre!
Segueix dormint.
Poders meus tots,
el vostre amor sencer
apliqueu a honrar a Helena
i a ser el seu cavaller!
(*ix corrent*)

HÈRMIA

(*es desperta i crida*)
Lisandre, ajuda'm,
quin somni he tingut!
Lisandre, mira com m'estremesc
de temor.
Em pensava que una serp
em devorava el cor
i tu t'asseies i et reies
del seu cruel mos.
Lisandre! Ja no hi ets?
Lisandre! Mon senyor!
És que no m'escoltes?
No se sent paraula ni soroll.
Ai las! On ets? Parla!
Si m'escoltes,
parla'm, per l'amor!
Em desmaie de por.
(*ix corrent*)
Lisandre, senyor...
(*entra Titània amb Teranyina, Flor de Pèsol,
Gra de Mostassa, Arna i les Fades*)

TITÀNIA

Vingueu, ballem en rotgla
i fem un cant de fades;
després, en un tres i no res, marxeu.
Unes a matar pugons
dels capolls de roses almescales,
altres a guerrear amb rates penades
per les seves ales de cuir,
per fer vestits als meus donyets,
i altres a espantar
el mussol sorollós que de nit
ulula sorprès
dels nostres singulars espectres.
Canteu-me perquè m'adorma;
després, a les vostres tasques,
i deixeu-me reposar.

FADA 1^a

Serps clapades
amb llengua de forcall,
eriçons punxeguts,
no us deixeu veure mai;
llambrics i salamandres,
no us equivoqueu,
i a la reina fada no us acosteu.
Amb melodia, rossinyol,
canta la dolça cançó de bressol.
De bressol,
mai espant, ni embruix ni encant
s'apropi a nostra sobirana;
bona nit, nona, nona.
Aràcnids teixidors, no us acosteu,
fora, filaners camallargs,

fora!

Negres escarabats, no us apropieu;
i cucs i cargols no ofengueu.
Rossinyol, amb melodia...

TERANYINA

(xiuxiuejant)

Fora, marxeu! Tot està en calma;
només una es quedarà de guarda.
*(Titània dorm. Totes les Fades menys una,
que fa guàrdia, ixen. Oberon apareix)*

OBERON

*(esprement el suc de la flor
sobre les parpelles de Titània)*

Allò que vegeu
en despertar,
serà el que has d'amar,
i pel seu amor has de sospirar;
siga un linx, un ós, un gat,
un guepard o porc senglar.
Que allò que t'ompliga la mirada,
en despertar, siga cosa estimada;
prop d'alguna cosa lletja sigues desvetllada.
*(desapareix lentament i els llums es dissipen
sobre la dorment Titània)*

ACTE SEGON

Introducció.

*El bosc. Titània jau adormida.
Entren sis artesans.*

CULERA

Ja hi som tots?

ELS ALTRES

Sí, tots.

CODONYAT

Aquest lloc és perfecte
per fer el nostre assaig.

CULERA

Pere Codonyat?

CODONYAT

Què vols, valent Culera?

CULERA

Hi ha coses d'aquesta comèdia
que mai agradaran.
La primera, Píram ha de treure
una espasa per matar-se;
les dames no ho suportaran.

ELS ALTRES

Per la Verge, un temor perillós.

FLAUTÍ

Crec que, al cap i a la fi,
deuríem suprimir la mort.

CULERA

Ni pensar-hi:
Tinc un truc perquè isca bé.
Escriu-me un pròleg
on diga que jo,
Píram, no sóc Píram,
sinó Culera el teixidor.
Així se'ls esvairà el temor.

CONDRET

No tindran por les dames
del lleó?

ELS ALTRES

El lleó!

FLAUTÍ

Diria que sí, us ho assegure.

CULERA

Aleshores que un altre pròleg
els diga clarament
que no és un lleó,
sinó l'ebenista Condret.

CODONYAT

Però queden dues dificultats;
fer entrar la llum de la lluna
en una sala, perquè com sabeu,
Píram i Tisbe es troben sota la lluna.

PANXABUIT

Brillarà la lluna la nit
en què representarem l'obra?

CULERA

Un calendari,
mireu en l'almanac;
busqueu la lluna.

ELS ALTRES

La lluna, la lluna.

CODONYAT

I queda una altra cosa:
necessitem un mur
enmig de la gran sala.

MUSSELL

Allà no pots ficar un mur.

TOTS

Tu què creus, Culera?

CULERA

Que algú haurà de fer de mur,
posant els dits així,
i a través d'aquest badall
Píram i Tisbe podran xiuxiuar.

ELS ALTRES

Així està bé.

CODONYAT

Vinga, seieu,
cada fill de sa mare,
i assageu el paper,
cadascú segons li toque entrar.
Píram, comences tu.
(*Puck entra volant*)

PUCK

Quina vil colla d'homes
per ací fatxendeja,
tan prop del bressol
de la fada reina?

CODONYAT

Parla, Píram.
Tisbe, endavant.

CULERA

Tisbe, les flors
de dolços sabors i dolors...

CULERA

Olor, olors.

CULERA

De dolços sabors i olors:
Així és vostre alé,
estimada cara de Tisbe.
Però escolta, una veu!
Queda't ací un instant,
que prest tornaré al teu davant.
(*Culera ix*)

PUCK

Et seguiré,
i tot seguit t'embrollaré
(*Segueix Culera*)

FLAUTÍ

Em toca parlar ara?

CODONYAT

Sí, redéu, clar!
Has d'entendre que
només va a veure el soroll
que ha escoltat i torna de nou.

FLAUTÍ

Oh, radiant Píram,
el de lliri blanc i fi,
vermell com la rosa
en el triomfant barder,
el més alegre jovencell
i el més galant jueu,
més fidel que el fidel corser
d'incansable puixança.
Sí, Píram, et veuré
en la tomba del rei Ninus.

CODONYAT

No ho has de dir encara, això;
és el que li respons a Píram.
Estàs dient el text d'una tirada,
amb apunts i tot.
Píram, entra!
Se t'ha passat l'entrada;
que era "d'incansable puixança".

FLAUTÍ

Ai, més fidel que el fidel corser
d'incansable puixança.
(*entren Puck i Culera, aquest
amb un cap d'ase*)

CULERA

Si jo fos bell, Tisbe,
teu seria i no meu.
(*Puck se'n va volant*)

ELS ALTRES

Un monstre! Un prodigi!
Això és cosa d'encanteris.
Resem! I fugim, senyors!
Socors!
(*ixen Codonyat, Condret, Flautí, Musell i
Panxabuit*)

CULERA

Per què fugiu corrent?
Segur que és un canallada
per fer-me por.
(Flautí apareix de nou)

FLAUTÍ

Oh, Culera, Culera,
com has canviat!
Què veig en tu?
(Flautí ix)

CULERA

Què és el que veus?
Veus el tros d'ase que ets,
veritat?
(els artesans reapareixen darrere els arbres)

TOTS

Pobre de tu, Culera! Pobre de tu!
Estàs transformat.
(desapareixen)

CULERA

Ja veig l'artifici:
es creuen que sóc burro;
volen espantar-me i no podran.
No em mouré d'aquest lloc,
cantaré per demostrar-los
que no tinc cap por.
(Cantant)
La merla de color negre
amb bec ataronjat obscur;
el cargolet de lleus plomes,
el tord amb el seu accent pur...

TITÀNIA

Quin àngel em desperta
del meu florit llit?

CULERA

El pinsà, l'alosa i el pardal,
el cucut de senzilla cançó
que entre els homes canta
sense arriscar contestació.

TITÀNIA

Et pregue, gentil mortal,
que tornes a cantar.
Corpresa està la meua oïda
d'aquesta melodia; i la vista
d'aquesta forma teua.
Ets tan eixerit
com ho ets de bonic.

CULERA

Ni una cosa ni l'altra.
Si fos tan llest podria
eixir d'aquest bosc...

TITÀNIA

No desitges eixir d'aquest bosc:
Romandràs ací,
tant si vols com si no.
No sóc esperit de tipus vulgar,
doncs l'estiu és vassall
d'aquest, el meu regne.
T'entregaré unes fades
perquè et servesquen.
Flor de Pèsol!

FLOR DE PÈSOL

(entra)
Present!

TITÀNIA

Teranyina!

TERANYINA

(entra)
I jo.

TITÀNIA

Arna!

ARNA

(entra)
I jo.

TITÀNIA

Gra de Mostassa!

GRA DE MOSTASSA

(entra)
I jo.

QUATRE FADES

On anem?

TITÀNIA

Sigueu d'aquest gentil home
amables servidores, salteu al seu pas
i saltironeu davant els seus ulls;

nodriu-lo amb albercocs
i móres,
amb raïm porpra, figues verdes
i groselles; robeu-li al borinot
els seu sarrons de mel
i podeu-li les potes cèries
per fer-hi espelmes,
i enceneu-les davant dels
fogosos ulls de les lluernes,
quan el giteu o el desperteu.
Feu-li reverències, elfs,
i sigueu-li reverents.

QUATRE FADES

(li fan una reverència a Culera)
Salve, mortal, salve!

CULERA

Pregue m'excusen vostres mercés,
amb el cor a la mà.

QUATRE FADES

Salve, mortal, salve!

CULERA

Pregue m'excusen vostres mercés.
Com es diu vostra mercé?

TERANYINA

Teranyina.
Salve, mortal, salve!

CULERA

M'agradaria freqüentar
més tracte amb vós,
bon mestre Teranyina.
I el seu nom, honrat cavaller?

FLOR DE PÈSOL

Flor de Pèsol.
Salve, mortal, salve!

CULERA

Li pregue presente els meus respectes
a la senyora Fesolera,
sa mare,
i al senyor Baina de Pèsol, son pare.
I el seu nom,
em permet de saber-lo, senyor?

GRA DE MOSTASSA

Gra de Mostassa.
Salve, mortal, salve!

QUATRE FADES

Salve, mortal, salve!

CULERA

El seu llinatge m'ha omplert
el ulls de llàgrimes més d'un cop,
bon mestre Gra de Mostassa.
Desitjaria tractar més amb vós.
I el seu nom, senyor?

ARNA

(s'avança)
Ar...

TITÀNIA

(interrompent-lo)
Vine i asseu-te
en aquest llit de flors
mentre les teves galtes acarone;
amb flors d'almescat
el cap brillant t'adorne,
i bese aquestes fascinants orelles,
alegria de ma vida.
(Titània i Culera s'asseuen en un marge)

CULERA

On és Flor de Pèsol?

FLOR DE PÈSOL

Ací.
(s'apropa a Culera)

CULERA

Grata'm el cap, Gra de Mostassa.
(Gra de Mostassa li grata el cap a Culera)
On és el senyor Teranyina?

TERANYINA

Ací. *(s'apropa a Culera)*

CULERA

Senyor Teranyina,
preneu les vostres armes
i mateu un borinot de malucs vermells;
i porteu-me el seu sarró de mel,
bon senyor.
*(Teranyina troba una abella, la caça
i li porta la mel a Culera)*
On és el senyor Gra de Mostassa?

GRA DE MOSTASSA

Ací.

CULERA

Doneu-me la mà,
senyor Gra de Mostassa.
*(Gra de Mostassa li encaixa la mà
violentament)*
Li pregue es deixe de cortesies,
bon senyor.

GRA DE MOSTASSA

Què desitgeu?

CULERA

Només, bon senyor,
que ajudeu el cavaller Teranyina
a gratar-me el cap.
*(Gra de Mostassa ajuda Teranyina
a gratar-li el cap a Culera)*
Sóc un ase tan delicat
que si els pèls em fa pessigolles
m'he de gratar.
On és el senyor Arna?

ARNA

Sóc ac...

TITÀNIA

Voldries escoltar música,
dolç amor meu?

CULERA

Tinc una oïda
raonablement bona per a la música.
La la la la...
Que toquen esquesles i panderetes.
*(les fades agafen els instruments
i comencen a tocar)*
Oïdà, tinc una oïda
raonablement bona per a la música.
(Culera s'aixeca i comença a ballar)
La la la la!
(badalla)
Us pregue
que cap dels teus m'importune:
M'està entrant sopor
i m'està venint la son.

TITÀNIA

Tu dorm, que jo
et bressaré entre els meus braços.
Fades, fora d'ací,
voleu als quatre vents.
(les fades desapareixen)
Igual com s'enrosquen
el dolç xuclamel
i la planta enfiladissa,
i com s'anella l'hedra
pels llenyosos dits de l'om.
Ah, quant t'estime!
Ah, com m'enamores!
(s'adormen i es fa fosc. Entren Oberon i Puck)

OBERON

Com va, foll esperit?
Quines màgies nocturnes imperen
per aquest bosc encantat?

PUCK

Mira, mira, la meua senyora
s'ha enamorat d'un monstre.

OBERON

Tot està eixint
millor del que em pensava.
Però has segellat ja
els ulls de l'atenés
amb el suc de l'amor,
tal i com et vaig demanar?
(entren Hèrmia i Demetri)
Fuig del mig.
Aquest és l'atenés que et deia.

PUCK

Ella és la dona,
però l'home no és aquest.
(Oberon i Puck escolten)

DEMETRI

Per què rebutges
qui tant t'estima?

HÈRMIA

Si has assassinat Lisandre
mentre dormia,
arriba fins el final
i mata'm també a mi.
Ai, bon Demetri!
Me'l voldràs donar?

DEMETRI

Li donaria abans
el seu cadàver als meus cans.

HÈRMIA

Fora, gos; fora, brac!
Llavors l'has matat?

DEMETRI

Jo no sóc culpable
de la sang de Lisandre.

HÈRMIA

T'ho imploro,
digues-me, doncs, que està bé.

DEMETRI

Si pogués,
què n'obtindria jo a canvi?

HÈRMIA

El privilegi de no veure'm més.
I de la teua odiada presència,
jo fugiria. No em veuràs més,
estigues ell mort o no.
(ix)

DEMETRI

No cal que la segueisca
en aquest rampell colèric.
Per tant, ací romandré
durant una estona.
El pes de les penes
s'incrementarà per força.
(*s'ajeu*)

OBERON

Què has fet?
T'has equivocat
i el suc de l'amor has untat
en els ulls d'un amant fidel:
Corre pel bosc
tan ràpid com el vent
i troba Helena d'Atenes.

PUCK

Vaig, vaig; mira com vaig,
més ràpid que la fletxa
disparada per l'arc del tàrtar.
(*se'n va volant*)

OBERON

Flor de color porpra i lila,
fes-te dard de Cupido
i clava't en la seua pupil·la.
Quan veja la seua estimada,
que brille ella gloriosament,
com Venus en el firmament.
Desperta't quan arribe ella
i demana-li el teu consol.
(*Puck entra volant*)

PUCK

Capità de les tropes etèries,
Helena és ací a prop,
i també hi és el jove
a qui jo havia confós.
Contemplarem aquesta amorosa farsa?
Com d'estúpids són aquests mortals!
(*entra Helena i Lisandre la segueix. Oberon i Puck
s'enretiren*)

LISANDRE

Penses que et cortege
per burlar-me'n?

HELENA

Aquests juraments són d'Hèrnia.
És que no els hi vas donar ja?

LISANDRE

No feia ús de la raó
quan els vaig jurar.

HELENA

Ni en fas ara, pel que veig.

LISANDRE

Demetri l'estima,
i no t'estima a tu.
(*Demetri es desperta*)

DEMETRI

Oh Helena, deessa, nimfa,
perfecta, divina!
Amb què, amor,
puc comparar els teus ulls?
El cristall és fangós al teu costat.
Quin roig madur tenen
les excitants cireres
dels teus llavis!
La blancor pura i congelada
dels cims de Turquia
que oreja el vent de l'est
sembla un corb qual alces la mà.
Deixa'm besar
aquest blanc de neu,
aquest segell de benaurança!
Oh Helena!

HELENA

Ah, crueltat!

DEMETRI

Deessa!

HELENA

Oh, infern!

DEMETRI

Nimfa, perfecta, divina!

HELENA

Ja veig que heu fet tots complot
per anar en contra meua
i divertir-vos.

DEMETRI

(*a Lisandre*)
Mira, per allà ve el teu amor;
aquell és el teu estimat.

HÈRMIA

(*entrant*)
Oh, Lisandre,
per què m'has abandonat
sense cap mirament?

HELENA

Injuriosa Hèrmia!
Ingrata xicota!
Has conspirat,
t'has posat d'acord amb ells
per turmentar-me amb aquest bast escarni?
Ja has oblidat les confidències
que totes dos hem compartit,
els vots de germanor,
les hores que hem passat,
quan renyàvem el temps
de peus apressats
perquè ens separava?
I els dies d'amistat a l'escola,
la innocència de la infantesa?
Nosaltres, Hèrmia,
com dos falsos déus,
vam brodar una mateixa flor
amb el mateix bastidor,
assegudes al mateix coixí,
cantant la mateixa cançó,
les dues en el mateix to.
Dues baies delicioses
engendrades per la mateixa tija;

amb dos cossos en aparença
i un mateix cor.
Vols rompre
el nostre antic amor
per gaudir d'uns homes
fent riota de la teua amiga?
No és propi de companya,
ni ho és de donzella.

HÈRMIA

Em sorprenen
les teves apassionades paraules.
Jo no et faig burla,
però sembla que tu a mi sí.

HELENA

Vinga va,
fingiu cares tristes,
feu-vos carantoines
només em gire d'esquena;
feu-vos l'ullet,
seguiu amb aquesta bufonada.
(fa com que se'n va)
Marxeu tranquils:
És culpa meua en part,
però la mort o l'absència
prompte ho remeiaran.

LISANDRE

Queda't, tendra Helena;
escolta la meua excusa:
Amor meu, ànima i vida meua,
dolça Helena!

HELENA

Oh, fantàstic!

HÈRMIA

(a Lisandre)
No li faces burla, amor.

DEMETRI

Si ella no sap pregar,
jo et sabré obligar.

LISANDRE

Ni tu em pots obligar,
ni ella em podrà pregar.

DEMETRI

Et dic que t'estime més
del que puga estimar-te ell.

LISANDRE

Si això dius, desembeina,
i demostra-m'ho.

DEMETRI

Això està fet!

HÈRMIA

(subjecta Lisandre)
Lisandre,
què preteneu amb açò?

LISANDRE

Fuig, africana!

DEMETRI

Oh no, s'embla que se solta.
Ets un home covard, fora!

LISANDRE

Solta'm, gata maligna!
Amolla'm, perd-te,
o em desfaré de tu
igual que d'una vil serp!

HÈRMIA

Per què t'has tornat tan tosc?
Quin canvi és aquest, amor?

DEMETRI

Fingeix que et soltes;
fes com que em vols seguir.

LISANDRE

Amor?
Fora, pell obscura, ves-te'n!

HÈRMIA

Dolç amor.

DEMETRI

Ets un covard!

LISANDRE

Fora, horrible verí!
Poció fastigosa!

HÈRMIA

Ho dius de broma, no?

HELENA

És clar; igual com tu.

LISANDRE

Demetri, jo mantinc
la meua paraula contra tu.

DEMETRI

Voldria que complires el pacte;
no em refie de la teua paraula.

LISANDRE

Li hauré de fer mal,
pegar-li o matar-la?
Tot i que l'odie,
no li faré cap dany.

HÈRMIA

Quin mal hi ha més gran
que el teu odi?
No sóc jo Hèrmia?
No ets tu Lisandre?
(*a Helena*)
Pobra de mi! Saltimbanqui!
Devoradora de flors!
Lladregota d'amors!

DEMETRI

Lisandre, queda't la teua Hèrmia;
jo ja no la vull.
Si mai vaig estimar-la,
aquell amor ja s'ha esvaït.

LISANDRE

Ai, per ma vida!
No és cap broma si et dic
que t'odie i estime Helena.

HELENA

Tots dos sou rivals
i estimeu Hèrmia;
i ara els dos rivals units
li feu burla a Hèrmia.
(furiosa amb Hèrmia)
Vés a pastar fang, capciosa!
Tap de bassa!

HÈRMIA

Tap de bassa? Per què?
Ja veig per on va la cosa.
Ara m'adone
que sempre has estat
comparant les nostres estatures.
Ella necessita l'estatura
i la seua elevada figura,
o millor dit,
l'altura de la seua figura
per poder-lo conquerir.
T'has elevat tant
en la seua estima
perquè jo sóc nana i baixa?
Com de baixa sóc,
pal d'escombra pintat? Dignes,
com de baixa sóc? Em sobra
mida en les meves ungles
per poder treure't els ulls.

HELENA

Us pregue, encara que us burleu,
cavallers, no deixeu que em faça mal;
potser penseu,
ja que ella és més baixa
del que ho sóc jo,
que li pug plantar cara.

HÈRMIA

Més baixa? Més baixa?
Mireu, altra vegada!

HELENA

Quan s'enutja
es torna boja com una bruixa!
Ja era una harpia
quan anava a l'escola;
i podrà ser baixeta,
però està feta una fera.

HÈRMIA

Baixeta altra vegada!

HELENA

...és com una fera.

HÈRMIA

Res més que baixa i menuda?

HELENA

Vés-te'n, desnerida.

HÈRMIA

Altra vegada!

HELENA

Tap de canal,
herba minúscula.

HÈRMIA

(*a Lisandre*)
Per què li consentiu
aquest menyspreu?

HELENA

Mamarratxo!

HÈRMIA

Altra vegada!

HELENA

Poca-solta!

HÈRMIA

Deixeu-me, que ara veurà!

HELENA

Mamarratxo!

HÈRMIA

Per què deixeu que m'insulte?

HELENA

Vés-te'n, escarransida.

LISANDRE

No tingues por,
no et farà cap mal, Helena.

DEMETRI

No, senyor, no ho farà,
encara que estigues de la seua part.

LISANDRE

Massa amable ets
amb qui es burla
dels teus serveis.

DEMETRI

Deixa-la en pau, no parles d'Helena.

LISANDRE

Vine amb mi, si t'atreveixes.

DEMETRI

I tant que hi aniré,
cara a cara...

LISANDRE, DEMETRI

...per veure qui guanya per dret
el favor d'Helena.
(*Lisandre i Demetri ixen*)

HELENA, HÈRMIA

Ei, senyoreta,
aquest enrenou és culpa teua.

HÈRMIA

No et faces enrere ara.

HELENA

No em fie de tu...

HELENA, HÈRMIA

No romandré més
en la teua maleïda companyia.

HÈRMIA

No et faces enrere ara.

HELENA

Les teves mans són més ràpides
en una baralla,
però les meves cames més llargues
per a la fugida.
*(Helena ix, seguida per Hèrmia. Oberon
s'avança furiós, arrossegant Puck)*

PUCK

Ai! Ui! Ai!

OBERON

Ha sigut culpa teua.
No sé si t'equivoques
o és que comets
les teves malifetes de propòsit.

PUCK

Creu-me, Rei de l'Engany,
m'he equivocat.
(Oberon el sacseja)
M'he equivocat! Ai!

OBERON

Mira com busquen aquells amants
un lloc per lluitar.
Vés volant, Robin,
obscureix la nit
i confon aquests rivals furiosos
de manera que no s'interposen
l'un en el camí de l'altre.
Quan tinguen el cap emboirat
pel somni de la mort imitador,
amb potes de plom
i ales de ratpenat volador,
espren aquesta herba
en els ulls de Lisandre.
Quan hagen despertat,
tota aquesta mofa
un somni els haurà semblat,
una il·lusió sense trellat.
Corre, Robin, de pressa,
sense demor;
hem de desfer aquest embolic
abans que arribe l'albor.
(Oberon ix)

PUCK

Amunt i avall, amunt i avall,
els marejaré amunt i avall.
Em tenen por per camps i valls.
Donyet, mareja'ls avall i amunt,
avall i amunt.
Per ací n'arriba un.

LISANDRE

(entra cridant)

On ets, arrogant Demetri?
Vinga, parla!

PUCK

(imitant Demetri)

Ací, vil malfactor;
espasa en mà i preparat.
On ets tu?
Segueix-me
a un terreny més pla.

DEMETRI

(cridant)

Lisandre, parla de nou!
Fugitiu, covard,
t'has escapat?

PUCK

(imitant Lisandre)

Dius fanfarronades als estels
i no t'enfrontes a mi?

DEMETRI

Sí, ets ací?

PUCK

Segueix la meua veu,
no és hora de demostrar virtut.
(ixen. Entra Lisandre)

LISANDRE

Fuig per davant meu
i encara em desafia.

PUCK

(distant)

Lisandre!

LISANDRE

Quan arribe on ell em crida,
ja se n'ha anat.
I ara m'he clavat
en un fosc camí desacostumat.
Ací jauré per reposar.
Arriba, oh, gentil dia.
(s'ajeu)
Tan aviat com em mostres
la teua llum d'argent,
trobaré Demetri
i venjaré aquest desacatament.
(s'adorm. Entra Puck)
Ha! Ha!
Covard, com és que no véns?

DEMETRI

(cridant des de fora)

No et muges, si t'atreveixes.
On ets ara?

PUCK

Vine, sóc ací.
(*entra Demetri*)

DEMETRI

Aleshores et burles de mi.
Ho pagaràs ben car,
si et trobe en la llum del dia.
Ara, fes el teu camí.
La fatiga m'obliga
a estirar-me, llarg com sóc,
en aquest fred jóc.
(*s'ajeu*)
A l'alba prepara't,
que et vindré a visitar.
(*s'adorm. Entra Helena*)

HELENA

Oh, nit pesada,
oh llarga i tediosa nit,
acurta les hores. Fes lluir
per l'Orient el teu consol,
i que la son que tanca
els ulls de la malenconia,
em rapte una estona
de la meua pròpia companyia.
(*s'adorm*)

PUCK

Tres només? A per un altre;
dos de cada sexe en fan quatre.
(*entra Hèrmia*)

Per allà ve,
trista i maleint:
Cupido és un juganer,
que a les dones embogeix.

HÈRMIA

Mai he estat tan cansada,
mai tan afligida,
ni tan mullada per la rosada
ni tan punxada per esbarzers.
No puc caminar més,
ni em puc arrossegar;
aquestes cames no poden seguir
el ritme del meu desig.
Ací descansaré
fins que arribe un nou dia.
Que el cel protegesca Lisandre
si pretenen tornar a lluitar!
(*s'adorm. Arriben les fades d'amagat*)

FADES

Dorm a terra com un soc
i ell ruixarà els teus ulls,
gentil amant, amb el remei.
Quan despertes sentiràs
en la vista el vertader plaer
del teu amor primer.
I tal i com diu el refrany:
en despertar tindrà
cada olleta la seua tapadoreta;
i vet ací un gos, vet ací un gat,
el mascle tindrà sa femella
i l'enrenou s'haurà acabat.
(*ixen les Fades. Puck vessa el suc
en els ulls de Lisandre i ix*)

ACTE TERCER

Introducció.

*El bosc, de bon matí. Titània amb Culera
i els quatre amants jauen adormits.
Puck i Oberon apareixen.*

OBERON

(observant Titània)
El meu bon Robin,
veus quina dolça visió?
La seua follia comença a afligir-me.
Ara que ja tinc el xicot,
jo desfaré
aquesta odiosa imperfecció
dels seus ulls:
Sigues com solies ser
i veges com sempre has vist;
la flor de Diana amb el seu poder
l'arc de Cupido ha vençut.
Sigues com solies ser.
I ara desperta't, Titània meua,
dolça reina.
(Titània es desperta)

TITÀNIA

Oberon meu!
Quines visions he tingut!
M'havia semblat
que m'enamorava d'un ruc.

OBERON

Ací jau el teu amant.

TITÀNIA

Com ha passat això?
Oh, ara els meus ulls
avorreixen el seu rostre!

OBERON

Una mica de silenci.
Robin, treu-li aquest cap.
Titània, demana música,
i adorm-los tots els sentits
a aquests cinc que ací tenim.
(Puck li lleva el cap d'ase)

TITÀNIA

Música, va! Música!
Com la d'un somni encisador!
(entren algunes fades)

OBERON

Que sone la música! Reina meua,
agafa'm de la mà
i gronxa el sòl
on jauen aquests dormilecs.
(ballen)
Ara tu i jo gaudim de nou de l'amistat
i demà a mitjanit ballarem,
de manera triomfal i amb solemnitat,
en la casa del duc Teseu,
beneïda amb la nostra prosperitat.

Allà és on les parelles
d'amants fidels es casaran,
davant Teseu, amb jovialitat.

PUCK

Rei de les Fades, atén, escolta:
ja se sent l'alosa matinera.

*Desapareix. Oberon, Titània i les fades
desapareixen, ballant encara.
S'escolten trompes a la llunyania.*

DEMETRI

(despertant-se)
Helena!

LISANDRE

(despertant-se)
Hèrmia!

HELENA

(despertant-se)
Demetri!

HÈRMIA

(despertant-se)
Lisandre!

TOTS QUATRE

Estem desperts!

HELENA

He trobat Demetri
com una joia perduda
que, sent meua, no ho era.

DEMETRI

Jo he trobat la bella Helena
com una joia perduda
que, sent meua, no ho era.

HÈRMIA

I jo he trobat Lisandre
com una joia perduda
que, sent meua, no ho era.

LISANDRE

I jo he trobat la dolça Hèrmia
com una joia perduda
que, sent meua, no ho era.

TOTS QUATRE

Llavors, estem desperts; anem-hi
i pel camí ens contarem
els nostres somnis.
(els amants ixen)

CULERA

(despertant-se lentament)

Quan vinga la meua entrada,
aviseu-me i jo contestaré
la meua part: "Píram il-lustre".
Ei, Pere Codonyat! Flautí,
el reparador de manxes?
Musell, el calderer? Panxabuit?
Déu meu, se n'han anat
i m'han deixat dormint!
He tingut un somni, que no hi ha
enteniment humà que el pugui explicar.
Em pensava que era...
l'enteniment no ho pot explicar.
Em pensava que era,
i em pensava que tenia...
Seria un tros d'ase
aquell qui intentés descriure
allò que em pensava que tenia.
Cap ull humà ha escoltat,
cap orella humana ha vist,
cap mà humana ha pogut tastar
ni cap llengua tocar,
ni tampoc cap cor explicar
aquest somni que he tingut!
Li demanaré a Pere Codonyat,
el fuster, que escriga
una balada sobre aquest somni,
i aquesta s'anomenarà
"El somni de Culera",
perquè és per a caure de cul;

i jo la cantaré
al final de la nostra obra,
davant del duc.
O tal vegada,
perquè siga més refinat,
ho cante quan haja de morir-me.
*(ix. Entren Codonyat, Flautí, Musell i
Panxabuit, espantats)*

CODONYAT

Heu comprovat la casa de Culera?
Ja ha arribat a casa?

PANXABUIT

Ningú sap res d'ell.
Sens dubte, l'han raptat.

FLAUTÍ

Si no ve,
arruïnarem la funció.
No seguirem, veritat?

PANXABUIT

No serà possible.
No hi ha a Atenes
cap home capaç
de fer de Píram com ell.

MUSELL

Ell és, en definitiva,
l'artesà més enginyós d'Atenes.

CODONYAT

Sí, i la millor persona també.
(*entra Condret*)

CONDRET

Senyors, el duc ja ha eixit
del temple.
Si aquest passatemps hagués eixit bé,
hauríem guanyat molts mèrits.

FLAUTÍ

Ai, dolç i intrèpid Culera!
Per això acaba de perdre
sis penics diaris de per vida;
segur que l'haurien retribuït
amb sis penics al dia.
Que em pengen si el duc
no li hagués donat
sis penics diaris per fer de Píram.
S'ho hauria merescut.
Fer de Píram es mereix
sis penics al dia o res.

MUSELL

Per menys segur que no.

CODONYAT

Sis penics.

PANXABUIT

Per menys segur que no.

CODONYAT, MUSELL, PANXABUIT

Sis penics al dia o res.

CONDRET

Per menys segur que no.

CULERA

(*entrant*)
On són aquests xicots?

ELS ALTRES

Culera!

CULERA

On són aquests cors benaurats?

ELS ALTRES

Quin dia tan venturós! Culera!

CULERA

Cavallers,
he de contar-vos meravelles,
però no em pregunteu quines.

ELS ALTRES

T'escoltem, bon Culera.

CULERA

No diré ni una paraula.
L'únic que us diré és
que el duc ja ha sopat
i ha recomanat la nostra obra.

ELS ALTRES

Ha recomanat la nostra obra!
Estimats actors, recolliu
tots els vostres estris,
bons cordells per a les barbes,
llaços nous per als escarpins
i repasseu-vos bé el paper.
Que Tisbe lluesca enagos nous
i que el lleó porte
les ungles llargues.
No mengeu ni all ni ceba,
ni ceba,
que tota la gent diga:
Quina bona comèdia!

CULERA

Prou de xerrar,
prou de xerrar.

ELS ALTRES

Quina bona comèdia.

CULERA

(els empeny cap a fora)
A palau, vinga, anem-hi!

ELS ALTRES

Quina bona comèdia.

CULERA

Vinga, va, anem-hi.
*(tots marxen amb entusiasme. Els llums
s'apaguen sobre el bosc i s'encenen de nou
en el palau de Teseu. Entren Teseu i Hipòlita
amb el seu seguici)*

Marxa orquestral

TESEU

Bella Hipòlita,
s'apropa la nostra hora nupcial;
aquest joiós dia durà
una altra lluna.
Oh, amb quina lentitud
minva aquesta lluna vella!
Demora els meus desitjos,
com una madrastra o vídua
que marceix lentament
les aspiracions d'un jove.

HIPÒLITA

Aquest dia prompte s'enfonsarà
en la nit;
aquesta nit prompte dissiparà
el temps en somnis.
Llavors la lluna,
com un arc d'argent
nou tesat en el cel,
contemplarà la nit
de nostre solemne enllaç.

TESEU

Hipòlita,
t'he conquistat amb l'espasa
i he guanyat el teu amor
causant-te pena i dolor,
però t'esposaré d'altra manera,
amb pompa, fastuositat
i amb festivitat.
*(entren Lisandre, Demetri, Helena i Hèrmia.
S'agenollen davant Teseu)*

TOTS QUATRE

Li demanem perdó, senyor.

TESEU

Us pregue que us aixiqueu.

(S'aixiquen)

Sé que vosaltres dos
sou enemics i rivals.

Com ha arribat al món
aquesta gentil concòrdia?

LISANDRE

Senyor, us respondré perplex:
vaig escapar amb Hèrmia
amb intenció de fugir lluny
d'Atenes i anar on poguéssim,
fora del perillós abast
de la dura llei atenesa.

DEMETRI

Senyor, la dolça Helena m'explicà
la seua fugida,
la intenció que tenien
d'escapar a aquell bosc,
i jo, enfurit els vaig perseguir,
i Helena em va seguir enamorada.
Però, bon senyor...

TESEU

Bons amants,
prompte escoltarem més
sobre aquest assumpte.
Hèrmia, jo revocaré
la voluntat del teu pare;
en el temple, al nostre costat,
aquestes parelles s'uniran
per tota l'eternitat.

TESEU, HIPÒLITA

Felicitat, bons amics!
Que la joia i nous dies d'amor
acompanyen els vostres cors!
(els amants s'abracen)

TESEU

I ara, amb quines mascarades
i quins balls passarem
aquesta llarga eternitat
de tres hores
entre l'hora del ressopó
i la d'anar-se'n a dormir?
*(entra Codonyat amb el programa.
Li l'entrega a Hipòlita i li fa una reverència)*

HIPÒLITA

(llegint)
'Una tediosa i breu funció
sobre el jove Píram
i el seu amor Tisbe;
una comèdia molt tràgica'.

DEMETRI

Alegre i tràgica?
Tediós i breu?

LISANDRE

És com dir gel calent
o neu meravellósament estranya.

TESEU

Qui són els qui l'escenifiquen?

HIPÒLITA

Homes de mans revingudes
que treballen ací a Atenes
i els quals mai han laborat
amb la seua ment fins ara.

TESEU

Veuré aquesta obra.
(ix Codonyat)
Doncs res inspirat
per la sinceritat i l'esforç
pot ésser mai inapropiat.
Senyores, als seus llocs.
(entren els artesans)

ARTESANS

Si provoquem ofenses,
és la nostra intenció.

Que no us sentiu ofesos
ens sabia molt greu,
perquè seria un malentés.
Mostrar la nostra poca aptitud
serà el cert principi
del nostre final.
Penseu, doncs,
que venim a fer nosa.
No hem vingut ací
amb el desig d'agradar-vos,
ans al contrari.
Per al vostre gaudi
no som hui ací.
Per fer que us en penediu
estan ja els actors preparats,
i amb el seu esforç entendreu
tot allò que haureu d'entendre.

TESEU

Aquest xicot no entén
massa de punts i comes.

HIPÒLITA

Els seu discurs ha sigut
com una cadena enredada;
res s'ha espatllat,
però era desordenat.

LISANDRE

Han trotar sobre el pròleg
com un poltre salvatge
que no se sap aturar.

DEMETRI

Cert és que ha sonat
aquest pròleg
com un nen tocant la flauta.

HELENA

Ha sonat, però desarranjat.

HÈRMIA

Parlar no és suficient,
s'ha de fer en el seu moment.

PRÒLEG (Codonyat)

Senyors... Senyors...

TESEU

Qui va ara?

PRÒLEG

Senyors, potser us sorprenga
aquest espectacle; no desespereu,
car la veritat tot ho esclarirà.
Aquest home és Píram,
per si us interessa;
i aquesta bella dama
és Tisbe, per descomptat.
Aquest home, amb calç i ciment,
representa el Mur,
el cruel mur
que separava aquests amants.
Aquest home, amb el fanal, el gos
i el feix d'espines,
representa Clar de Lluna.

Aquesta bèstia esgarrifosa,
Lleó s'anomena.
Això de banda,
que el Lleó, la Lluna, la Paret
i els dos amants relaten
mentre ací dalt romanguen.
(ixen tots excepte el Mur)

HELENA

Em pregunte si el lleó parlarà.

DEMETRI

Gens m'estranyaria, senyora:
Ben bé pot parlar un lleó
quan molts ases ho fan.

MUR (Musell)

Durant aquest interludi
ocorre que jo,
a qui Musell anomenen, faig de mur;
i com a bon mur,
tal i com us imagineu,
he de tenir
una esclatxa o badall.
(aixeca i ajunta dos dits)
I ací tenim el badall,
de dreta a esquerra,
a través del qual
els temorosos amants murmuraran.

HÈRMIA

Podrien cantar millor
el ciment i el guix?

LISANDRE

És el barandat més llest
que mai he escoltat parlar.

TESEU

Píram s'apropa al mur:
Silenci!
(*entra Píram*)

PÍRAM (*Culera*)

Oh, trista nit!
Oh, nit de pell obscura! Nit,
present quan el dia no ho és!
Nit, oh, nit!
Ai, ai, ai de mi,
em tem que la meua Tisbe
la seua promesa ha oblidat!
Tu, oh, mur;
oh, dolç i afable mur,
que t'interposes entre el feu
del seu pare i el meu!
Tu, mur; oh, mur;
oh, dolç i afable mur,
mostra'm el teu badall
per poder ficar-hi l'ull!
Gràcies, amable mur:
Júpiter t'ho pague!

Però què veig! No veig Tisbe!
Mur malvat, a través del qual
no veig la felicitat!
Maleïdes siguen les teves pedres
que d'aquesta manera m'enganyen!

TESEU

Em sembla que el mur,
ja que disposa de sentits,
deuria contestar-li.

CULERA

(*a Teseu*)
En veritat, no deuria, senyor.
"Que m'enganyen" és
l'entrada de Tisbe; per allà ve.
(*entra Tisbe*)

TISBE (*Flautí*)

Mur, sovint has escoltat
les meves lamentacions
per separar-nos a Píram i a mi!
Els meus llavis de cirera sovint
han besat les teves pedres,
pedres amb calç
i amb ciment unides.

PÍRAM

Veig una veu:
ara m'aproparé al badall,
per veure si puc escoltar
el rostre de la meua Tisbe. Tisbe!

TISBE

Ets el meu amor, el meu amor, crec.

PÍRAM

Creu el que vulgues,
sóc el teu gentil amant.

TISBE

Ets el meu amor, el meu amor, crec.

PÍRAM

Creu el que vulgues,
però besa'm pel forat
d'aquest vil mur!
Besa'm!
(*es besen*)

TISBE

Li bese el forat al mur,
però no els teus llavis.

PÍRAM

Ràpid, reuneix-te amb mi
en la tomba del rei Ninus!
(*ix*)

TISBE

Per ma vida o per la meua mort,
allà hi vaig de seguida.
(*ix*)

MUR

D'aquesta manera, jo, Mur,
la meua part he conclòs,
i com que ja he acabat,
el Mur us prega li doneu comiat.
Adéu, adéu, adéu, he marxat.
(*ix*)

HIPÒLITA

És la cosa més estúpida
que he escoltat mai.

TESEU

Els millors en aquesta professió
no són més que ombres,
i els pitjors no són pitjors
si amb la imaginació els esmenem.
Ací arriben dues nobles bèsties,
un home i un lleó.
(*entren Lleó i Clar de Lluna*)

LLEÓ (Condret)

Dames i senyores,
els cors de les quals temen
el més petit i monstruós ratolí
que s'arrossega per terra,
sapigheu que jo,
Condret l'ebenista, sóc un lleó cruel,
però no sóc fill de lleona.

HÈRMIA

Una bèstia molt educada,
i amb bona consciència.

DEMETRI

De totes les que he vist,
aquesta la millor bèstia.

TESEU

Escoltem què diu la Lluna.

CLAR DE LLUNA (Panxabuit)

Aquest fanal representa
la lluna banyuda.

LISANDRE

Ell és qui deuria
dur les banyes al cap.

CLAR DE LLUNA

Jo mateix he de ser
l'home de la lluna.

TESEU

L'home deuria estar
dins els fanal.
Com si no pot ser l'home de la lluna?

CLAR DE LLUNA

Aquest fanal amb banyes...

DEMETRI

No s'atreveix a ficar-s'hi
perquè hi ha una candela.

TESEU

Prossegueix, Lluna.

CLAR DE LLUNA

Tot el que us he de dir és
que aquest fanal és la lluna;
jo, l'home de la lluna;
aquest feix d'espines,
el meu feix d'espines;
i aquest gos, el meu gos.

HIPÒLITA

Estic cansada d'aquesta lluna.
Tant de bo canviés!

TOTS

Silenci, ací arriba Tisbe.
(*entra Tisbe*)

TISBE

Sóc a la tomba del vell Ninus.
On és el meu amor?

LLEÓ

Graaa! Graaa!
(*Lleó espanta Tisbe i la fa fugir.*
Li cau el mantell.)

DEMETRI

Ben rugit, Lleó.

TESEU

Bona escapada, Tisbe.

LISANDRE

Bon sobresalt, Lleó.

HIPÒLITA

Bona escapada, Tisbe.

HELENA

Ben enllumenat, Lluna.
(entra Píram)

PÍRAM

Dolça Lluna,
gràcies pels teus rajos assolellats;
et done les gràcies, Lluna,
per lluir tan brillant;
però espera, llamp del cel!
Però mira, pobre cavaller,
què és aquesta horrible visió?
Ulls, ho podeu veure?
Com és possible?
Tendra colometa! Oh, estimada!
El teu mantell està,
ai las, tacat de sang!
Vingueu Fúries, caiguen sobre mi!
Fats, vingueu, vingueu,
talleu el meu fil de la vida;
domineu-me, esclafeu-me, mateu-me i
remateu-me!

HIPÒLITA

Em sap greu dir-ho,
però sent compassió per l'home.

PÍRAM

Per què, Natura,
vas donar forma als lleons?
Un vil lleó és qui ha desflorat
la meua estimada, ella que és;
no, no, que era la dama més bella
de quantes han viscut, estimat,
lloat i delectat amb alegria.
Vingueu, llàgrimes, assoleu-me;
desembeina, espasa i fereix
el pit de Píram.
Així muira, així, així.
Ara ja sóc mort,
ara ja he perit.
La meua ànima ha pujat al cel.
Llengua, la meua llum tapa;
Lluna, ix i escapa.
(ix Clar de Lluna)
I ara mor, mor, mor, mor.
(mor)

DEMETRI

Amb l'ajuda d'un cirurgià
encara podria reviure,
i demostrar quin tros d'ase és.
(entra Tisbe)

TESEU

Ací arriba Tisbe,
el seu lament conclou l'obra.

HIPÒLITA

Espere que siga breu.

TISBE

Dorms, amor meu?
Com! Mort, colomet?
Píram, aixeca't!
Parla'm! Parla'm! Ets mut?
Mort, mort? Que una tomba
cobresca els teus dolços ulls.
Aquests llavis de lliri, el nas de cirera,
les galtes grogues com la camamilla,
ja no hi són. No hi són.
Amants, condoleu-vos.
Tenies ulls verds, com julivert.
Llengua, ni una paraula.
Vine, fiable espasa;
vine, tall, taca'm de roig el pit
i us diré adéu, amics.
Així pereix Tisbe.
(s'apunyala a si mateixa)
Adéu, adéu, adéu.

TESEU

Queden Clar de Lluna i Lleó
per soterrar els morts.

LISANDRE

Sí, i Mur també.

CULERA

(aixecant-se)
No, us ben assegure
que ja ha caigut el mur
que separava les dues famílies.
(Culera i Flautí s'aixequen)
Preferiríeu veure
el nostre epíleg
o escoltar una dansa bergamasca?

TESEU

Res d'epílegs,
us ho pregue;
l'obra no necessita conclusions.
Endavant la bergamasca.
*(els altres Artesans entren i es disposen
per a la dansa. Ballen. Sona la mitjanit.
Els artesans paren de ballar, li fan
una gran reverència al Duc, Hipòlita i el seguici
i marxen. Els altres es posen dempeus)*

TESEU

La fèrria llengua de la mitjanit
acaba de marcar les dotze.
Amants, als vostres llits;
ja és quasi l'hora de les fades.
Em tem que demà
dormirem tant o més
del que hem dormit aquesta nit.
Bons amics, al llit.

TOTS

Bons amics, al llit.
*(entren Teranyina, Gra de Mostassa, Flor de Pèsol
i Arna)*

QUATRE FADES

És l'hora en què el lleó rugeix
i el llop li udola a la lluna;
mentre el tosc llaurador ronca,
exhaust de la seua feixuga feina.
Cremen ara els fumalls,
mentre el mussol
esgaripa ben fort
i evoca el dissort
d'aquell qui jau malalt,
recordant-li que aviat serà mort.
És l'hora de la nit;
les tombes s'obrin de bat a bat
i donen pas als esperits
que leviten per tot el fossar.
Nosaltres les fades, que fugim
com Hècate, deessa de la foscor,
de la presència del sol
seguint com un somni la negror,
ja no estem més de dol.
Ni un ratolí gosarà pertorbar
aquest sagrat casal.
*(Puck arriba amb una granera
i persegueix les Fades)*

PUCK

M'han enviat amb la granera
perquè agrane tota la pols
que hi ha darrere la portella.
*(apareixen Oberon i Titània
amb les altres fades)*

OBERON

Amb llum radiant
il·lumineu aquesta casa,
i que cada elf, donyet i fada
m'acompanye en aquesta dansa;
canteu i balleu aquesta tonada.

TITÀNIA

Primer, aprén-la de memòria,
que cada mot
refile el seu to.

AMBDÓS

Amb les mans entrelaçades, les fades
cantarem per beneir aquest lloc.

OBERON, TITÀNIA, FADES

I ara, fins la llum de l'alba,
que les fades ronden per la casa;
arribarem fins el llit nupcial
i l'haurem de beneir com cal.
Que l'estirp ací engendrada
siga sempre afortunada.
Així totes tres parelles seran
tan felices i fidels com voldran.
Fades, desfileu;
amb aigua de rosada consagreu
cada cambra que trobeu,
i beneïu aquest palau
amb la vostra dolça pau,
perquè el seu amo i senyor
sempre tinga pau i amor.

OBERON

Vinga, fora, marxem;
quan aguaite l'alba ens trobarem.
(*ixen tots excepte Puck*)

PUCK

Si us hem ofés, no en feu cas,
car som ombres i esperits,
i això ha sigut un somni fugaç
que heu fabricat adormits;
però ja tot ha passat.
No ens renyeu, noble audiència:
amb el vostre perdó,
de segur que ho fem millor.
Si no, digueu-li a Puck trampós,
que jo us diré bona nit a tots.
Aplaudiu-me amb les mans
si som companys
i Robin us ho agrairà durant anys.
(*aplaudeix*)

FI

Traducció: Xavier Moreno i Estruch.